

XYZ

FOTOGRAFIE

TWEEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT

Juni Juli 1983 Nr 2. Prijs per nummer :
75 Bfr. Abonnement 6 nummers : 350 Bfr.
In dit nummer : Oscar Van Alphen, Jean
Luc Deru, Carl Uytterhaegen, Carl De
Keyzer, Michel Vanden Eechoudt, Lucia
Radochonska, Johan M. Swinnen. Verant-
woordelijk uitgever : Carl De Keyzer
Brabantdam. 110 9000 Gent Telefoon
091/240776. Bijlage juni juli 1983: affiches
nr 1 en 2. Copyright Galerie XYZ.

DI AVAK

Professionele
Dia-ontwikkeling
Agfa-Kodak

Marc De Sweemer
Gustaaf v.d. Woestijnelaan 3
9830 Sint-Martens-Latem
Tel. 091/82.67.86

Ottermessteenweg 306
9000 GENT
Tel. (091) 22 19 42

professioneel
labo

Supercolor

kunstcenter
„de gouden pluim”

TEL. (091) 25 69 05
VRIJDAGMARKT 11-12 9000 GENT

- Alle kunstschildersverf
- Alle specialiteiten voor de kunst
- Inkten - papieren - penselen - spieramen

HISTORISCHE KUNSTKELDER
VOOR TENTOONSTELLINGEN

DE NOORDSTAR
EN BOERHAAVE N.V.

de eerste vlaamse
verzekeringsmaatschappij
gent 091/25 75 15

kulturele stichting NOORDSTARFONDS v. z. w.

“ REDAKTIONEEL ”

Geachte lezer. Voor U ligt nu het tweede nummer van ons nieuw tijdschrift. Voor U is dat misschien een gewone gebeurtenis. Voor ons en voor Galerie XYZ heeft het de waarde van een geboorte. We weten nu dat het kan en dat het, als we nog een aantal abonnees bij krijgen, ook financieel haalbaar is. Ik dank dan ook van harte de mensen die ons in vertrouwen genomen hebben en hun steun betuigd hebben. De abonnees kunnen op beiden oren slapen, het nieuwe tijdschrift voor fotografie is geen slag in het water gebleken.

U ziet misschien ook dat er iets veranderd is qua schikking en lay-out. Na een aantal stille wenken van mensen die het beste voor hebben met de galerie, hebben we besloten om iets aan die lay-out te doen. Ziehier het resultaat, weliswaar nog voor verbeteringen vatbaar, maar toch een stap in de goede richting, dacht ik.

Wat nu de inhoud betreft van het nieuwe nummer. Het concept van het vorige nummer werd min of meer behouden. De enige wijziging betreft de groepstentoonstelling die voor juli-augustus gepland is. Daarin wordt de fotograaf niet voorgesteld via interview en kritiek maar door een eigen geschreven tekst en bijhorend curriculum.

In juni komt, zoals aangekondigd, de Amsterdamse fotograaf Oscar Van Alphen zijn toch wel merkwaardig werk presenteren. Het betreft hier 10 grote panelen met foto en tekst, op die manier gepresenteerd dat alles één geheel vormt. Velen zullen er een harde boterham aan hebben, wij ook trouwens. Maar wie zijn wij om te bepalen dat zo iets niet mag en niet kan. Het gaat tenslotte niet om de vorm maar om de inhoud. Tot slot nog enkele mededelingen. Sinds de tentoonstelling van Marrie Bot zenden wij geen persoonlijke invitaties voor de openingen meer. Voor abonnees en mensen die het tijdschrift toegestuurd krijgen of kopen hebben we nu de uitnodigingen verder in dit blad gedrukt. Iedereen is uiteraard welkom. De opkomst voor de laatste twee vernissages was aan de lage kant. Ik hoop dat het probleem van de persoonlijke invitaties aan de basis lag. Dat is nu hopelijk opgelost. Niet abonnees en niet kopers maar wel geïnteresseerden krijgen wel steeds een affiche met uitnodiging op in de bus.

Zoals iedereen heeft Galerie XYZ ook een jaarlijkse verloopperiode. Voor 1983 is de galerie gesloten van 18 tot 31 juli. Voor september, oktober zijn in de galerie en voor het tijdschrift de fotografen Christian Vogt en Willem Diepraam verwacht. Tot ziens.

Carl De Keyzer

REDAKTIE Carl De Keyzer, Marc Van Roy, Dirk Braeckman. MEDEWERKERS Oscar Van Alphen, Johan De Vos, Karel Van Deuren, Daniel Libens, Henk Van De Kerckhove, Jean-Luc Deru, Johan M. Swinnen, Lucia Radochonska, Carl Uytterhaegen, Michel Vanden Eeckhoudt, Jean-Claude Lemagny, Met dank aan de directie van KASK Gent. HOOFDREDAKTEUR Carl De Keyzer. ADVERTENTIES Formaat; een vierde, halve of volledige bladzijde. Tarieven zijn in de galerie of telefonisch te bekomen. Tel 091/240776. Gelieve voor het volgende nummer september-oktober voor 15 augustus te verwittigen. ABONNEMENTEN jaarabonnement voor 6 nummers : 350 Bfr, voor het buitenland : 500 Bfr. Losse nummers : 75 Bfr. Betalingen op : Galerie XYZ Carl De Keyzer Brabantdam 110 9000 Gent. ASLK 001-0574807-61 Telefoon 091/240776. DRUK Drukkerij Goff Gent VERANTWOORDELIJK UITGEVER Carl De Keyzer Brabantdam 110 9000 Gent AUTEURSRECHT het auteursrecht op de gehele inhoud van dit tijdschrift wordt door Galerie XYZ voorbehouden.

OSCAR VAN ALPHEN

"het moment voorbij,"

Oscar Van Alphen werkt sinds dertig jaar als free-lance fotograaf voor verschillende Nederlandse kranten en tijdschriften. Hij werkte o.a. voor Vrij Nederland, Het Parool, Avenue en De Nieuwe Revu. Daarnaast heeft hij ook een aantal reportages zelf opgezet. Van 1976 tot 1978 maakte hij een reportage over Duitsland waar een grote tentoonstelling over geweest is samen met de uitgave van een boek. Daarin werd de toenmalige repressie in Duitsland getoond. Daarna maakte hij een reportage over de Palestijnen, waarvan de tentoonstelling nu nog steeds loopt in Duitsland. In 1981 en 1982 kwam «Het Moment Voorbij» tot stand. Vanuit de kant van de fotografie kwam daar toen weinig reaktie op. Dat begint nu wat los te komen.

Als ik uw boek inkijk, heb ik meer de indruk dat u een filosoof bent dan een fotograaf.

Ik ben natuurlijk wel fotograaf, ik leef ervan. Ik ben inderdaad niet zo een fotograaf die gebiologeerd door het vak niets anders kan en niets anders wil. Ik ben een dilettant in vele opzichten, eigenlijk in alle opzichten. Ik heb geen opleiding voor fotografie gehad. Dilettantisme is natuurlijk iets dat niet hoog staat aangeschreven, maar ik bekijk het in de meest positieve zin. Voor mij is zo'n vak als fotografie iets wat ruimer is. Ik denk dat het in de eerste plaats een middel is, een voertuig om ergens te komen. Als je na gaat denken wat dat voor je betekent, dan kom je bij dingen terecht die verdergaan dan alleen die reproductie. Want op een gegeven moment als die foto er is, dan blijft er altijd een onbevredigd gevoel over. Die foto moet immers gebruikt worden. Hij moet ergens gepubliceerd worden. Hij moet tentoongesteld worden enz... Kortom het moet toch iets overbrengen.

Waar ligt bij «Het Moment Voorbij» de verhouding tussen tekst en beeld?

Die is er niet. Ik heb met opzet die panelen zo gemaakt juist om één beeld te krijgen. Om op die manier aan te geven dat tekst en foto's gelijkwaardig zijn, een eigen functie hebben. Door het tegen elkaar aan zetten van de foto's wilde ik in de

eerste plaats, ideëel gezien, aantonen dat er een soort wringing ontstaat. Foto's passen nu eenmaal niet op mekaar als een deksel op een doos. Op de tweede plaats, met de tekst erbij, krijg je een proces van lezen, zien, lezen, kijken en opnieuw lezen. Ik vind dat op zichzelf al een bijzondere eigenschap van de fotografie, dat is één van die media waarin dat kan. Het grote bezwaar aan film is dat je die niet stil kunt zetten als je in de bioscoop zit, vind ik. Dat heb je ook met andere media. In literatuur niet, daar heb je weer hetzelfde proces. Ik denk niet dat iemand een boek kan lezen zonder dat hij zich daar beelden bij vormt. Wij consumeren onze omgeving via het beeld. De kijker herkent veelal een beeld in die zin dat hij het plaatst. Hij herkent een situatie, niet omdat hij erbij geweest is, maar omdat hij soortgelijke situaties heeft gekend en daar heeft hij een mening over. Ik denk dat het daardoor ook zo moeilijk is voor de fotografie om te overtuigen.

Is het niet zo dat men meer inspanning moet doen om sociale fotografie te begrijpen? En dit in tegenstelling tot de esthetische fotografie.

Ja, ik ben bang dat het zo is. De eerste sociale fotografie werd opgezet in Amerika waar men in een grote tentoonstelling allerhande foto's van de boerenbevolking toonde. Daar toonde men prachtige dingen, maar wat was nu de impact daarvan? Dat was dat iets werd gefotografeerd dat tot dan toe nog niet werd gedaan. Er ontstond belangstelling voor en was er een oppervlakkige esthetische waardering. Ik vraag mij af of tegenwoordig die sociale fotografie zo moeilijk is. Ik denk het niet. In tegendeel, het is te gemakkelijk. Het wordt de mensen te gemakkelijk gemaakt. De sociale fotografie zoals die zich nu voordoet is fotografie die mensen te gemakkelijk in hun eigen mening bevestigd. Het merkwaardige aan fotografie is dat het een werkelijkheid uitdrukt waarbij de essentie van die werkelijkheid bij de kijker ligt. De kijker ziet een werkelijkheid die hij herkent. Als je kijkt naar een schilderij dan heb je ogenblikkelijk een zekere afstand. Je voelt je niet gerechtigd om met dat schilderij te doen wat je wil want het

is een wereld van een ander. Het is de wereld van de maker, van de schilder. Je bent bewust dat je in de eerste plaats niet deskundig bent en in de tweede plaats is de wereld van de maker toch iets waar je met een zekere schroom tegen aan kijkt. Met een foto is het het tegengestelde. Je kijkt niet naar de wereld van de fotograaf, je kijkt naar je eigen wereld. Want het is jouw werkelijkheid die wordt gefotografeerd. Daardoor is het mogelijk om die werkelijkheid te interpreteren en te herinterpreteren. De betekenis en de interpretatie is afhankelijk van de ervaring van de kijker. Bij de sociale fotografie zoeken we naar de werkelijkheid. In de beeldende kunst zien we een andere werkelijkheid.

Als je voor een schilderij staat dan plaats je dat toch ook. Maar dan in een esthetische of in een gevoels sfeer.

Ja, in principe geldt natuurlijk voor beide dat de beschouwer het beeld plaatst. Plaatsing betekent het afwenden van een bedreiging. In de beeldende kunst is die eventuele bedreiging gemakkelijker af te wentelen op de maker (Zie bv. kunsthistorische beschouwingen), in de fotografie KAN die bedreiging veel direkter onszelf en onze omgeving betreffen, mits zij niet al te zeer door de esthetiek wordt verhuld. Tegen die esthetische verhulling in de fotografie rebelleer ik.

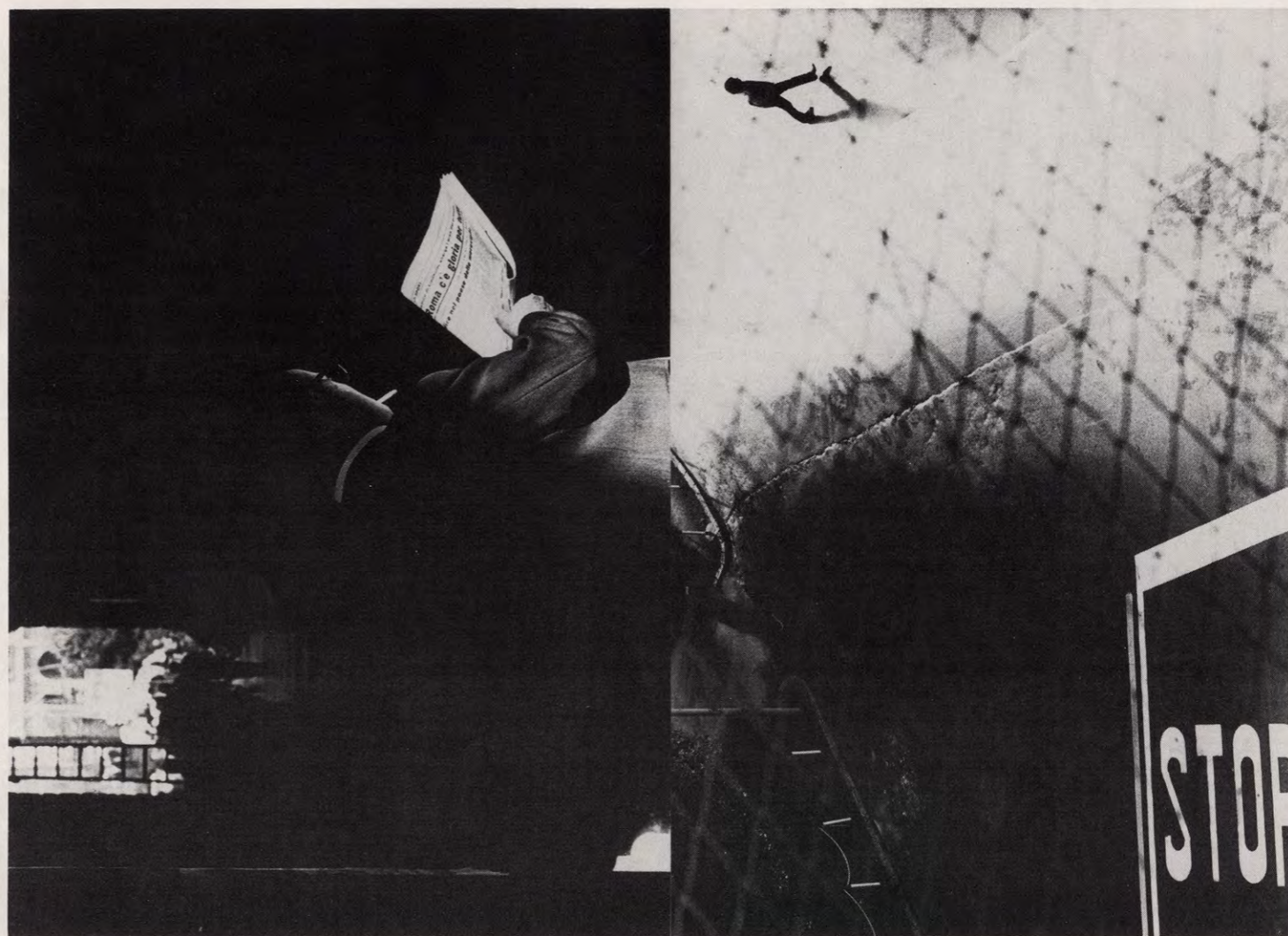
Ik denk dat er in de schilderkunst hetzelfde probleem bestaat. Alleen dat de vernieuwing daar misschien vlugger is gekomen dan in de fotografie.

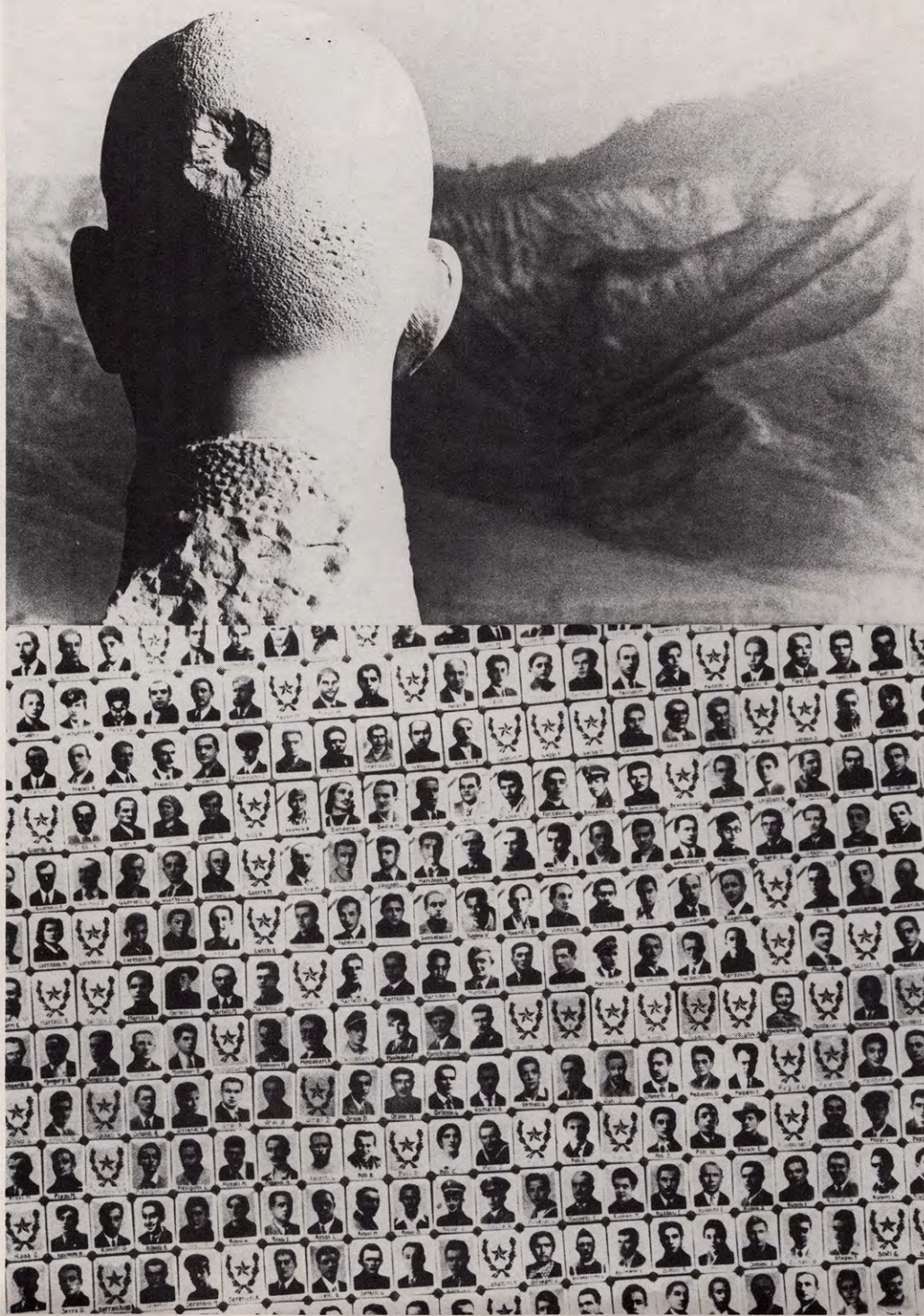
Ik denk dat de esthetiek daar niet zo een hinderlijke rol speelt als in de fotografie. Ik denk dat esthetiek in de beeldende kunst een voorwaarde is om het überhaupt een andere betekenis te kunnen geven. Zij heeft daar een zelfstandige functie, in de fotografie werkt zij verhullend. *Ik huiver een beetje van die voortdurende vergelijking van de fotografie met de schilderkunst.*

Ja, ik ben het met je eens hoor. Ik wil het ook niet. Ik heb het ook niet over de fotografie en de schilderkunst op zichzelf maar over het kijken naar een schilderij wat toch iets anders is dan het kijken naar een foto. Maar het kijken wordt beïnvloed

Zondagmorgen, Perugia,
10 oktober 1980.

De dag is net begonnen, de zon schijnt mij in het gezicht.
Ik buig mij over de borstwering van de hoge stad waar geweer-schoten klinken van omlaag.
De druk op de knop is een reflex.
(Is het dat werkelijk?)
Later - in Bologna - lees ik in de krant dat Rome heeft gewonnen.

Sie kaufen...

Sie gründen...

Sie gewinnen...

Sie definieren...

Sie schachern...

Sie verbergen...

Sie verbrennen...

Sie manipulieren...

Sie betrügen...

SIE BEDIENEN SICH DER TOTEN.

De fotografie, levend van het nu en van de dood heeft meer te maken met reflectie dan met werkelijkheid.

De dood intensiveert ons bewustzijn en soms is het de afbeelding zelf die die intensivering teweeg brengt, soms ook is het het nu – het 'Moment décisive' – in een foto die ons een intense beleving van werkelijkheid geeft

Maar een enkele keer is het meer, dan is het maken van een foto al voldoende voor een moment van overrompelende luciditeit waarin ik mij scherp bewust ben van een werkelijkheid buiten mij, een werkelijkheid die er is en tegelijk niet is, zoals de dood bijvoorbeeld.

OSCAR VAN ALPHEN

door het sjabloonachtige karakter van de fotografie zelf, van de arbeider als de man in de overall. Ik zou willen dat er meer ontwikkeling was. En soms zie ik die ook. Van de foto als beeld via het symbool naar het teken. Dat zie je ook in bepaalde ontwikkelingen bij jonge fotografen. Die zijn bezig met allereerste dingen die op zichzelf misschien niet zo verbazingwekkend zijn maar waarvan je niet kunt veronderstellen dat het hun bedoeling is om alleen maar, laat ons zeggen, een muur weer te geven. Het gaat niet meer om de stofuitdrukking, om de lichtval op de muur of iets dergelijks. Nee het gaat stomweg om het feit van die muur op zich. Om het betekenis geven. Het esthetische beeld van een oude muur wordt vervangen door een symboolfunctie en kan via symbool tot teken worden. Het je afvragen van waarom in godsnaam zo iets, een oude muur, kan misschien de weg openen om op een andere manier naar foto's te gaan kijken. *Ja, maar mensen die zich dat afvragen die bereik je altijd. Die mensen die daar niet dieper op ingaan die stappen dan verder naar een volgend beeld.*

Ik ben het toch niet met je eens. Mensen zijn wél bereid zich af te vragen waarom mits zij daartoe in gelegenheid gesteld worden. Dat is ook de reden geweest waarom ik bijvoorbeeld bij de foto's teksten heb gemaakt. *Een foto spreekt met duizend tongen, zeg je. Waarom mag dat niet?* Natuurlijk mag dat. Mijn uitgangspunt was gewoon dat ik als fotograaf iets wil zeggen. Dat ik dus van mijn standpunt gezien 999 mensen het zwijgen opleg, om die ene over te houden.

Ja, maar als je beeld op zichzelf sterk genoeg is, hoeft er dan nog wel tekst?

Dat is een zeer ouderwetse opvatting. Dat raakt aan de beroepseer van de fotograaf. Dat is precies wat ik heb willen ontmaskeren. Ik wil gewoon dat er ook door een fotograaf duidelijk gesteld kan worden dat fotografie een verbazingwekkend medium is maar dat het naast de mogelijkheden die het heeft het ook grenzen en onmogelijkheden heeft en zeker nadelen. En dat is iets

dat best gezegd mag worden. De grenzen vaststellen. Als je meent dat je iets te zeggen hebt dan moet je zorgen dat het ook overkomt. Ik ken de meest sprekende beelden die allemaal voor ik weet niet hoeveel interpretaties vatbaar zijn.

Dring je je mening niet op als je je teksten even groot naast je foto's plaatst? Men kan niet ontsnappen. Als dat je bedoeling is geweest, dan is dat gelukt natuurlijk.

Ja, dat is zeker mijn bedoeling geweest. Het gaat hem om de gelijkwaardigheid. Het is dwingend, ja. Die tekst was er om aan te geven dat de fotograaf niet alleen spreekt via zijn beelden, hij heeft ook nog iets te zeggen, letterlijk. Aangezien het zijn ervaring van dertig jaar fotografie is, dat zijn beelden multi-interpretabel zijn en blijven, dat noodzaak hem om op een bepaald moment een eigen tekst te gaan fabriceren, een tekst die niet als illustratie, als verduidelijking van het beeld dient maar een andere manier van zeggen is, die in combinatie met fotografie een dwingend karakter kan krijgen. Let wel, dwingend t.a.v. de manier van kijken.

Heeft de toeschouwer het dan niet moeilijk? In de eerste plaats moet hij uw beeld begrijpen, in de tweede plaats moet hij uw tekst begrijpen, en tenslotte de combinatie van de twee.

Ik ben er ook niet op uit om het de mensen gemakkelijk te maken. *Dan kom je toch op het punt dat heel wat mensen niet meer weten waar ze staan en dat ze dan gewoon gaan buitenstappen.*

Ik acht mijn doel bereikt als men er onzeker van wordt. Dat vind ik niet erg. Iemand die zich onzeker maakt voelt kan een tweërlei reaktie gaan vertonen. Ofwel sluit hij zich af en reageert op de een of andere manier afwijzend, of misschien zelfs agressief, ofwel hij accepteert het als een nieuwe ervaring dat het bekijken van foto's een gevoel van onzekerheid kan meebrengen. En het gaat mij om die onzekerheid. Als iemand weggaat uit een galerie, die onzeker gemaakt is door wat hij gezien heeft dan bestaat de mogelijkheid dat hij misschien op een heel ander terrein een zelfde vorm van onzekerheid zal voelen die

dan bruikbaar blijkt te zijn. Een onzekerheid die dan op een bepaalde manier ergens een opening maakt. Het gaat mij niet om het feit dat men begrijpt wat ik zeg in die teksten, die zou ik nu waarschijnlijk weer anders formuleren. Niet zo persoonlijk, meer afstandelijk. Maar het zal mij altijd blijven gaan om wat ik zie als de spanning tussen dat wat wij zijn en de ervaring van dat zijn als gemeenschapsdier.

Kun je niet beter je werk wat toegankelijker maken om tot meer communicatie te komen?

Ja, kijk als mijn fotografie die spanning tot uitdrukking wil brengen moet zijn tegelijkertijd heel persoonlijk en misschien daarom weinig toegankelijk zijn én zij moet communicatief zijn t.a.v. de zekerheden en onzekerheden van ons gemeenschappelijk bestaan en aangezien wij, technologisch gezien, een berekenbare toekomst tegemoet gaan, kies ik voor de onzekerheid, of iets mooier gezegd, voor de beweeglijkheid.

Je moet de mensen op het spoor zetten. Je moet ze in de toekomst kunnen laten zien dat het niet alleen maar gaat om het feit dat er op dit moment allerlei misstanden zijn maar dat ze zelf tot die misstanden gemanipuleerd worden. Als je daarover gaat denken dan ben je al op weg naar een vorm van abstract denken maar uiteindelijk kom je weer bij zeer concrete zaken terecht. En ik geloof dat je daar dan op het punt bent gekomen dat je kunt zeggen; wel hier kan ik weer beginnen met foto's maken. Dat is de weg die we zullen moeten gaan, een andere weg dan die van de documentatie van gebeurtenissen en...

Dat is dus de verkeerde sociale fotografie. Men manipuleert de sociale fotografie in functie van wat zij willen aantonen. Echte sociale fotografie komt niet aan bod.

Nee. Maar ik vraag mij af waarom wij niet als sociaal fotograaf op dezelfde wijze kunnen werken als bv. de reclame die dagelijks met duidende beelden ons denken en handelen manipuleert. Als je de sociale fotografie neemt zoals die nu wordt gemaakt en je hebt als uitgangspunt een beeld van één of andere staking en je voegt daar dan een ei-

gen tekst aan toe, moet die tekst dan gaan over de verschrikking van de werkeloosheid, een tekst dus waarmee je de illustratieve functie van de foto benadrukt, of moet er een tekst bij die bv. aanspoort om anders te denken over arbeidsmoraal en daarmee over vrije tijd, waardoor je dus een foto naar een toekomst laat verwijzen. Dat zijn vragen die gesteld moeten worden. En daar ga ik wat aan proberen te doen. Er zijn zoveel vrije ruimtes in de stad waar je iets kwijt kunt. Daar ga ik mijn foto's hangen met mijn teksten. Gewoon om te zien wat voor effect dat heeft. En het heeft effect daar ben ik van overtuigd, als je plots iets heel anders ziet dan de bekende reclames. Dat is één van de mogelijkheden maar er zijn er natuurlijk meer. In zoverre ben ik sociaal fotograaf dat ik op zoek ben naar die mogelijkheden. Ik voel mij betrokken bij maatschappelijke ontwikkelingen, vooral als die ontwikkelingen bepaald worden door een mensentype dat geen andere keuze schijnt te kennen dan die tussen hoop en vertwijfeling, terwijl de hoop geen andere inhoud heeft dan de vertwijfeling. Het bangstigt mij te zien dat zij zonder enig protest achter zgn. leiders aanlopen die zelf niet de moed hebben een werkelijke keuze te doen en zich verschuilen achter het diktaat van de economie. Dat zou ik duidelijk willen maken. En dat kan, ook met fotografie.

KRITIEK.

MIGRAINE

Oscar Van Alphen was veertien toen de oorlog uitbrak, en negentien toen de oorlog eindigde. Zogezegd.

Dat is één.

Oscar Van Alphen is een fotograaf.

Dat is twee.

Twee is ondergeschikt aan één.

Bij het bekijken van de foto's van Oscar Van Alphen denk ik: die man wil mij iets zeggen, en hij wil dat met een zo grote ernst doen, en zo dringend, met handen en voeten en foto's en woorden en schreeuwend en wenend; dit zijn fanatieke grote emoties. We vermoeden, eigenlijk merk je het aan alles, dat het te maken heeft met de angst voor de blindheid van een oorlog. De maat van deze angst kunnen we alleen nog vermoeden.

En nogmaals, omdat Oscar Van Alphen veertien was toen de oorlog uitbrak en negentien toen hij zogezegd eindigde, begrijpen we een beetje de vorm van zijn foto's. Foto's die nooit écht zonder esthetiek kunnen. Oscar Van Alphen kan hetgeen hij wil zeggen niet kwijt. Niet op deze manier en niet op geen enkele manier. Dat is normaal, maar schrijnend voor iemand die barst van emoties.

Daardoor komt het dat de foto's er uit zien alsof ze migraine hebben. Gespannen en moe.

Johan De Vos.

KRITIEK.

Ik heb deze tentoonstelling van 24 prenten met teksten gezien/gelezen in de vorm van het boek. Ik vraag mij af of je hetzelfde materiaal ook als het aan de wand hangt met de aandacht die het nodig heeft, kunt bekijken en lezen. Of dit niet méér een boek is dan een tentoonstelling. Hoe dan ook, je moet even de tijd nemen voor elk hoofdstukje: telkens een fotomontage plus teksten van OVA zelf, Fabio Mauri, James Joyce, André Breton, Susan Sontag, Francis Picabia, Lidy Van Marissing die ook een poëtische intro schreef, Bakoenin. Wat is de opzet? OVA wil de foto losmaken uit de actualiteit (cfr. de titel) om zo «een doorbreking van de grenzen van het

beeld» te realiseren. Door beeld (fragment) en te verbinden met teksten moet een proces op hang komen van «zien, lezen en herzien» waardoor «een andere, nieuwe (?) werkelijkheid kan ontstaan».

Wat zien wij? een conceptuele reeks van fotomontages die gemaakt zijn blijkbaar met archiefmateriaal dat gekozen is in de eerste plaats, dacht ik, voor de thematiek, soms voor de symbolische waarde. Deze montages moeten gelezen worden aan de hand van de bijhorende teksten die niet fungeren als verklarend onderschrift maar als een integrerend element van de beeldpagina die als geheel «gelezen» moet worden en de kijker aan het denken moet zetten. Een intuïtief, poëtisch denken. De werkwijze is conceptueel omdat de medecreativiteit van de kijker essentieel is (hoewel niet in hogere mate dan dat voor bijvoorbeeld poëzie het geval is). OVA doet een poging om (literaire) «leesbeelden» te maken die niet alleen een thema aanreiken maar ook de functionaliteit van de directe beeldtaal van de fotografie behouden.

De mooiste titels vind ik «De Opstand», «Standpunten», «Dublin», «Ierland», «Iets moois»; bij sommige andere (zoals bijv. het «Interview With The Famous Movie Star Mr. RR») hoor ik wel een klokje klingelen zonder precies te weten waar de klepel hangt.

Het is duidelijk dat OVA vragen stelt over politiek engagement en wat daarvan voor het sociaal bewuste individu de consequenties zijn (Sartres problematiek van «Les mains sales»). Toch gelooft OVA in de/een revolutie maar tot wat moet en mag dat leiden? Wat is de rol van de geëngageerde toeschouwer die de fotograaf altijd is? Zijn «onvermogen is voor mijzelf (...) onverdraaglijk», zegt hij (p. 23).

Natuurlijk, dit boek/tentoonstelling gaat ook over fotografie: aftasten van de mogelijkheid om met het plastische medium ook abstracte begrippen te formuleren («photography is a language»). Dus, inderdaad, een interessante veel-gelaagde opzet. Nadenken met, ook over foto's. Ik onderga het wel als hinderlijk dat de ingebouwde openheid teveel ruimte laat voor niet altijd ophelderbare onduidelijkheid, hoewel die wellicht inherent is aan dit poëtische denken.

Karel Van Deuren.

INTERVIEW. Carl De Keyzer, Carl Uytterhaegen.

ARLES '83

14 iemes ren contres interna tionales de la photographie

MARC VAN ROY

Van drie juli tot zes augustus is het weer verzamelen geblazen voor de fototoestellenjatters in Arles. In die periode vindt namelijk de 14de «Rencontres internationales de la photographie» plaats in het Zuid-Franse stadje Arles. Honderden fototoestellen met menselijk aangesel zullen dan voor de zoveelste maal de rust in het Provençalse landschap komen verstoren. De «klik» van het fototoestel zal bij de plaatselijke bewoners al wel een «tic» geworden zijn, vrees ik. Ikzelf ben eigenlijk nooit te vinden geweest voor die massabijeenkomsten. Ik vraag mij trouwens af of zo een meeting voor de meesten onder de deelnemers wel stimulerend is, want dat moet toch de bedoeling zijn. Het geboden aanbod is namelijk zo overdonderend en verscheiden dat een keuze zeer moeilijk te maken valt. Het kan ook op een indigestie uitdraaien. Wat dat aanbod betreft, en dan bedoel ik vooral de stages (de meeste tentoonstellingen reizen achteraf toch rond) die toch het grootste deel van de RIP uitmaken, ken ik bij mijn weten geen enkele andere organisatie die op dezelfde manier werkt. Ik kan me moeilijk een «Rencontre de la peinture» voorstellen waar je bij je idool schilder terecht kan om zijn specifieke stijl te bestuderen of te imiteren. Dit is eerder iets voor kunstcritici of historici. Het lijkt me een nogal gevaarlijke tendens om alles te strak in fotografische vakjes te verdelen. Ook dat zullen de kunsthistorici binnen een aantal jaren wel voor ons doen.

Nu beweer ik niet dat zo een stage helemaal geen vruchten kan afwerpen, maar een fotograaf hoort zich met fotografie bezig te houden en niet met een fotograaf. Je kan je altijd laten meeslepen door iemands stijl maar als je op zo een moment een stage bij die man volgt, wordt je werk wel erg onpersoonlijk, vrees ik. En ik heb een sterk vermoeden dat vele deelnemers met de idee vertrekken van «Zo'n foto's zou ik ook

wel willen maken». Nu is dit alles volledig afhankelijk van de manier waarop de «leraar» zijn stage leidt. Als de stageleider zich voldoende van zijn persoonlijk werk kan distantiëren en zich daarbij nog ontpopt tot een begaafd leraar, dan is alles natuurlijk o.k. en prachtig. Maar ik denk dat deze soort erg dun gezaaid is. En hoe te weten voor de geïnteresseerden wie een goed stageleider is. De echte waarde van zo een «Rencontres» ligt, naar mijn gevoel, eerder in de persoonlijke kontakten die je al dan niet zelf legt buiten de georganiseerde activiteiten. Nu is de belangrijkheid van de RIP niet te ontkennen. Het blijft één van de belangrijkste gebeurtenissen op fotogebied. Zo wordt een schare grote en minder grote fotografen bijeen gebracht die dan elk een voor hun stijl specifieke stage leiden. Er worden interessante lezingen gehouden, diamontages en films vertoond en daarbij nog een reeks tentoonstellingen. Als je één of andere stage bij je favoriete fotograaf wilt volgen, moet je toch nog wat geluk hebben ook, want het is niet zeker dat je aangenomen wordt. Het is zo dat sommige fotografen-leraren een soort ingangsexamen opleggen om een selectie door te voeren in het aanbod; dit om het aantal deelnemers te beperken, wat gemakkelijker werken toelaat en toch een zeker kwaliteitsniveau te waarborgen. Ook natuurlijk om te vermijden dat een naaktfotograaf bij reportagefotograaf Bruce Davidson terecht wil. Die kan dit jaar beter bij Lucien Clergue, Eikoh Hosoe, Cole Weston of Ruth Bernhard terecht. De stages zijn niet goedkoop te noemen. Die variëren, afhankelijk van de duur van de stage en de bekendheid van de fotograaf, van 1750 tot 11000 Bfr. Het is dan wel zo dat je vooral bij de duurere stages over een uitgebreide service kunt beschikken. Je films worden naar wens ontwikkeld en afgedrukt: je hoeft dus enkel de opnames te maken. Wat de technische vorming betreft, staan tal-

loze labo's en assistenten ter beschikking van de studenten. Uitweiden over de verschillende stages, lezingen, audio-visuele toestanden en tentoonstellingen zou ons te ver leiden. Ik zou trouwens niet weten waar te beginnen. De RIP in Arles is in teite een echte reusachtige kermis maar dan wel met heel leuke «spelletjes».

Marc Van Roy.

PROGRAMMA Arles '83

STAGES '83

7-11 juli : Jean Arrouge FR.,
Robert Prujade FR.
6 juli : Diane Farris USA.
7 juli : Max Kozloff USA.
8 juli : Eva Rubinstein USA.
9 juli : Bill Allard USA.
3-7 juli : Bruce Davidson USA.
3-6 juli : Eikoh Hosoe Japan.
6-9 juli : Jacques Minassian Fr.
3-7 juli : Jerry Uelsman USA.
12-16 juli : Jean Arrouye Fr.
12-16 juli : Robert Prujade Fr.
11 juli : J.C. Lemagny FR.
12 juli : Jim Hughes USA.
10-16 juli : Guy Le Querrec Fr.
Louis Scriavis
10-16 juli : Alain Fleig FR.
10-16 juli : Cole Weston USA.
10-16 juli : Ruth Bernhard USA.
10-16 juli : A. Minkinen Finland.
17-23 juli : Marc Garanger Fr.
17-23 juli : Mark Power USA.
17-23 juli : Franco Fontana it.
17-23 juli : Alain Fleischer FR.
17-23 juli : Denis Brihat FR.
22-24 juli : Lucien Clergue Fr.
24-30 juli : Attila Montvai HONG.
24-30 juli : Alain Desvergues Fr.
24-30 juli : Eugene Richards USA.
24-30 juli : Fabienne Magnan
24-30 juli : Philippe Salaün Fr.
31 juli- 6 aug. : Starr Ockenga USA.
31 juli- 6 aug. : John Batho Fr.
31 juli- 6 aug. : Jean Dieuzaide Fr.
31 juli- 6 aug. : B.X. Vailhen
31 juli- 6 aug. : Michel Cresp Fr.

The Woman with the Iron Desire

There was a woman with an iron desire,
And for its sake she went without.

Hungry, and often cold,
She echoed through her house,
Rising to work, and sleeping to dream her work
Awake.

Dreaming she'd make one thing
Called beautiful,
And make it strong
To outlast everything but flowers.

In my images I am attempting to make fantasies visible.

Through them I am investigating and sharing myself, my life, and the landscape that is around and within me. Family ties, twenty years spent in the green and growth of Florida, and dreams that I remember in the morning are elements in my work.

I feel that rather than "Taking" photographs, I am making them. I freely use any materials to make my images. . . thread, dust, cloth, plastic, pencil, mirrors, as well as photographic paper and film. I'm trying to stretch and share the limits of my imagination: that is why and how I continue to work.

Haar interesse voor snapshots is in feite een terugkeer naar de beelden die zij als kind maakte met het rode plastic kameraatje, dat haar grootmoeder bij aankoop van een naaimachine kreeg. Vele van deze oorspronkelijke beelden komen nu terug in haar mixed-media en sekvens-werk.

Accidentele kadragens en een beperkte scherpte door het gebruik van minderwaardige kamera's geven voor haar de toevalligheid in het beeld die haar persoonlijke stijl bepalen voornamelijk door het uitzoeken en verleggen van de aanvaardbare limieten. De beelden worden door haarzelf ambachtelijk in boekvorm en in beperkte oplagen uitgegeven: "Events in water", "Events in the Sky", "Escape", "Photographic Cookbook". . . .

Bronnen: The Woman's Eye / Knopf 1973
Woman / Image / Nature Quiver 1980
A moment of vision Dark Sun Press 1980
After image VSW

BEA NETTLES

Bea Nettles

MADE IN BELGIUM 1983

JEAN LUC DERU
CARL DE KEYZER
JOHAN M. SWINNEN
CARL UYTTERHAEGEN
LUCIA RADOCHONSKA
MICHEL VANDEN EECKHOUDT

MADE IN BELGIUM 1983 wordt een groepstentoonstelling waaraan drie Vlaamse, twee Waalse en één Brusselse fotograaf aan deelnemen. Waarom die verhouding? Waarom die selectie? Daar kan ik geen precies antwoord op geven. Misschien is het een bewuste keuze, misschien is het een samenloop van omstandigheden. Bepaalde fotografen die er aan deelnemen hebben reeds hun sporen verdiend, anderen zijn daar druk aan bezig of laten de algemene opinie beslissen over de waarde van hun werk. Het bekende proces van erkenning en bekendheid verwerven kan wel artificieel versneld worden maar kan volgens mij niet geforceerd worden. Alles komt meestal, gelukkig, wel op zijn pootjes terecht. Met die selectie van zes Belgische fotografen heb ik zeker geen soort top 6 van de Belgische fotografie willen samenstellen. Fotografen die er niet bij zijn hoeven zich dus geen zorgen te maken. Het zijn wél allemaal betrekkelijk jonge fotografen met een frisse kijk op het medium fotografie. De titel MADE IN BELGIUM 1983 werd gekozen omdat het hier hoofdzakelijk handelt over werk dat in 1983 gemaakt is geweest. Bij 5 van de 6 fotografen betreft het werk dat nog nooit tentoongesteld is geweest. Een heuse première dus. En die première gaat door op 1 juli 1983 waarvoor ik iedereen van harte uitnodig. Tot ziens.

JEAN-LUC DERU

„piscines„

Reeds in de kleedkamers contrasteert de geur van lauwe lichamen met de koude van de omgeving. Je bent lichtelijk geprikkeld, zoals altijd wanneer je water, bron van alles, gaat opzoeken. Eenmaal de grens van de stortbaden overschreden, is het contrast nog merkwaardiger: beton, rechte lijnen de tegelvloer, loodrechte en evenwijdige lijnen, blauw ontsmet water, uitgestrekte lichamen, rechtop, gekruist, zittend, driehoeken, licht en schaduw, in één woord, geometrie. Dan begint deze geometrie langzaam levend te worden. Het beweegt langs de boorden van het zwembad. De zon is warm en de duiktoren is vlakbij. Daar sta je dan, op de plank boven het water

dat, onder je voeten, danst in het licht. Plotseling trilt de plank; je hebt zopas gedoken en smaakt in een fractie de zalige gewaarwording van het niets, en dan onmiddellijk het immens behaaglijk gevoel van de omringende vloeistof, van die weldadige frisheid die je tegelijk steunt, omhult en bedekt, die je moeiteloos doorklieft, snel, de lichtende luchtballen achter je latend, gehaast om de bodem te bereiken. De trommelvliesen worden lichtjes samengedrukt, dan gaat het opwaarts, langs de blauwe tegelvloer strijkend, naar het licht toe. Het hoofd duikt op. Adem in. Je bent zopas herboren. Zwem, buitel, zink, dwarrel, adem uit, adem in, vermaak je. Daar hou ik van.

Jean-Luc Deru.

CURRICULUM. Geboren op 4/9/1957 te Verviers. Studies fotografie onder leiding van H. Grootelaes aan het hoger instituut voor Schone Kunsten St. Lucas te Luik. Groepstentoonstellingen in Verviers, Luik, Brussel, Rome, Arles, Lyon, Hoensbroek. Individuele tentoonstellingen te Luik, Hasselt, Rome, Zurich, Brussel, Namen, Zaragoza. Publicaties in «Il Fotografo», «Focale», «Foto», «Photo-Reporter», «Progresso Fotografico», «Liberation», «Photographie», «Photo» en «Foto Magazin».

CARL DE KEYZER

Aan het ontstaan van een foto of een reeks beelden gaat er meestal eerst een zekere innerlijke spanning aan vooraf. Men probeert de verwachting die gekoesterd werd en de plaats waar men zijn verlangen wil uitvoeren te verenigen. Dat is louter een mentaal proces, een samsmelting van ideeën en beelden die men wil uitgevoerd zien. Eenmaal ter plaatse krijgt men een ervaring van werkelijkheid die dan niet aan de verlangens kan beantwoorden. De innerlijke spanning wordt dan geprojecteerd op situaties die mentaal niet voorzien waren. Zo ontstaan er soms beelden met verassende verhoudingen. Die mentale voorbereiding en innerlijke spanning is voor mij noodzakelijk om tot een bevredigend resultaat te komen. Immers, wanneer men serieus met

iet bezig is komt die voorbereiding automatisch. De beelden op zich hebben meestal geen inhoudelijk verband met elkaar maar vormen toch een zekere eenheid. Elke reeks van foto's sluit een bepaalde periode van denken t.o.v. mijzelf en de omgeving af. Wanneer een serie wordt beëindigd is moeilijk te bepalen, dat hangt van vele factoren af. De vier foto's die in de groepstentoonstelling te zien zijn vormen een start van een nieuwe periode. Wanneer die zal eindigen weet ik zelf nog niet. Voor mij is het een test om te zien of mijn persoonlijke evolutie ook overkomt bij het publiek. En daar trek ik dan mijn conclusies uit, alhoewel het waarschijnlijk mijn huidige beeldfilosofie niet zal veranderen.
Carl De Keyzer.

CURRICULUM. Geboren op 27/12 1958. Studeerde fotografie en film aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Gent. Groepstentoonstellingen in Bielefeld (W. Duitsland), Bissegem, Gent, Kortrijk, Waregem, Heusden-Zolder. Individuele tentoonstellingen in Gent, Bornem, Antwerpen, Turnhout, Heusden-Zolder, Eindhoven en Amsterdam. Publicaties in «Foto», «Fotomagazine», «Vlaanderen». Sinds oktober 1982 medestichter van de fotogalerie XYZ. Tevens ook hoofdredacteur van het tijdschrift van de galerie.

LUCIA RADOCHONSKA

«Het is altijd een heerlijke suspens, te wachten op de volgende foto, terwijl men er bijna niets van afweet, alleen dat ze een uitdrukking van een kind in een landschapsfragment zal bevatten. Met kinderen door weiden en boomgaarden dwalen, is een vrij spel dat open staat voor alles. Het hangt af van de ontdekking van een plaats, de hemel, het licht en van onze spontane verzinsels. Wanneer het spel een hoogtepunt bereikt, is het moment gekomen dat de foto zichzelf

maakt. De elementen in dit beeld zijn opzettelijk zéér eenvoudig. Het is het verband tussen de uitdrukking van het model en het kader waarin het zich bevindt, dat een bijzondere betekenis aan het beeld geeft. Dit beeld is het resultaat van een spontane en instinctieve geestdrift, het is het opvangen van een kortstondig en vluchtig ogenblik. Foto's maken met kinderen is het plukken van magische momenten.»
Lucia Radochonska

Lucia Radochonska
Geboren in Polen, 09-11-1948
Aankomst in België in 1958
Studeert fotografie in Luik aan het «Institut des Beaux Arts-St.-Luc»
Huwte in 1974 de fotograaf Jean-Louis Van Esch.
Stelt sedert 1973 vooral in groep tentoon in België, Frankrijk, Italië, Duitsland, Nederland en in de V.S.
Ze fotografeert vooral immigrantenkinderen, maar maakt sedert twee jaar, naast haar werk, ook portretten van volwassenen.

JOHAN M. SWINNEN

Voor Johan M. Swinnen is fotografie een weloverwogen en doordachte daad om uiting te geven aan zijn verlangen naar de totale en absolute vrijheid. Deze drang naar utopia visualiseert hij in zijn foto's op een beheerste en scheppende wijze. Dit verlangen naar een universele benadering van thema's als portret en naaktfotografie laat bij hem een niet vrijblijvende transfiguratie ontstaan van de eenvoudige werkelijkheid. Daarbij komt dat de eigenzinnige en persoonlijke verhouding met zijn modellen hem erin laat slagen om meer van het model laten uit te stralen dan enkel maar een esthetische beleving of schoonheidsvorm, maar duidelijk een «geëngageerde aanwezigheid».

Het is belangrijk voor een fotograaf dat hij zich hierop concentreert. Een fotograaf fotografeert niet al zoekende of door toevalligheden bepaalde onderwerpen, maar maakt ZELF zijn beeld. Zo ook Johan M. Swinnen. Zijn thema wordt geschaagd door twee polen: de innerlijke en de uiterlijke werkelijkheid. Dit wil zeggen: de elementen die de gevoeligheid en spanning van het eigen-ik bepalen en de anti-pool die pijnlijk genoeg de onmogelijkheid of toch

altijd de beperking van voorafgaande euforie constateert. Daarom is er vaak een dubbele aanwezigheid: gezicht en schaduw, suggestie van een tweede persoon: nauwelijks zichtbaar of als foetus nog behorend bij de moeder.

Deze problematiek wordt bij Johan M. Swinnen niet anekdotisch behandeld, maar stijgt bij verschillende van zijn foto's uit boven hemzelf. Dit boeiend uitgangspunt van de gespletenheid stelt een verhouding scherp die dialectisch en paradoksaal overkomt. Artistiek wordt dit alles gerelativeerd door de poëtische onderstroom in de relatie tot zijn modellen. Dit spanningsveld laat zijn sterkste beelden ontstaan. De foto's van Johan M. Swinnen leveren interessante aanknopingspunten voor een zich in verschillende richtingen vertakkende menselijke problematiek en getuigen van een frisheid en professionele originaliteit: mooi, gevoelig en poëtisch en getuigend van de moed om deze dingen des levens vrijuit te beschouwen.

Jean-Claude Lemagny
Conservator van de Nationale
Bibliotheek van Parijs.

Johan M. Swinnen (Tienen 1.2.1954) studeerde fotografie en film aan het Hoger St. Lucas Instituut voor Beeldende Kunsten te Brussel. Sinds 1975 regelmatig tentoonstellingen en publicaties, o.a. met de portfolio «Het dialektisch Naakt» en «Hasselt Subjectief», in binnen en buitenland.

Sinds 1978 leraar fotografie aan het Stedelijk Hoger Instituut voor Visuele Communicatie en Vormgeving te Genk en aan de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten te Hasselt.

Sinds 1 mei 1981 medestichter en medegalerijhouder (samen met Johnny Steegmans) van fotogalerij 't Pepertje te Diepenbeek. Tevens hoofdredacteur van het informatie-tijdschrift 't Pepertje. Sinds 1979 medewerker-auteur voor de encyclopedieën en jaarboeken van de Grote Nederlandse Larousse, Oosthoek en Summa voor de rubrieken fotografie. Free-lance fotografie-redacteur voor diverse tijdschriften, o.a. «Foto» (NL) »Creative Camera» (GB) «Belgisch Creatief Ambacht» en het weekblad «De Nieuwe».

CARL UYTTERHAEGEN

Fotograferen in «den vreemde» heeft me, niet alleen steeds geboeid maar betekende iedere keer opnieuw een uitdaging. Een uitdaging om bij het fotograferen het verstikkende effect van het vreemde te overstijgen.
Carl Uytterhaegen.

CURRICULUM. Geboren te Zottegem op 15/12/1944. Leraar aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Gent en aan het Hoger St. Lucas Instituut te Brussel. (1971-1977). Individuele tentoonstellingen te Zottegem, Zelzate, ST. Martens-Latem, Gent, Kalamazoo USA, Michigan USA, Rotterdam, Antwerpen, Hasselt, Laarne, Kortrijk, Cardiff GB, Quaregnon.

MICHEL VANDEN EECKHOUDT

Op 36 uur dat ik in New-York geweest ben heb ik een sneeuwstorm, een tropisch onweer en een Californische zon moeten ondergaan.
Michel Vanden Eeckhoudt.

KALENDER

BELGIË.

GALERIJ T PEPERTJE
Peperstraat 60 Diepenbeek
Van 3/6 tot 23/7 : Christian Vogt
«In Camera».

MUSÉE DU VERRE
Boulevard Defontaine Charleroi
Tot 31/7 «Verreries en Wallonie
photographies d'hier et d'aujourd'hui.»

GALERIE DU MUSÉE DE LA PHOTOGRAPHIE

Rue Huart Chapel 19 Charleroi
Van 17/5 tot 25/6 photographes de la «Farm Security Administration».

GALERIJ PAULE PIA
Kammenstraat 57 Antwerpen
1 tot 25 juni : Komaro Hoshino JAP
1 tot 30 juni : David Ward GB
28/6 tot 31/7 : 15 from Belgium
1 tot 31 aug. : Elisabeth Sunday USA

CCH HASSELT
Kunstlaan 5 3500 Hasselt
20/5 tot 19/6 Deutsche Fotografie
Heute. Van 10 tot 19 uur.

IMAGES
Rue Notre Dame du Somneil 2 Brus.
Van 20/5 tot 11/6 Yves Cape
CHAMBRE CLAIRE
Rue du Pont 14 Namen

Juni Yves Auquier
Juli J.M. Broissy
FNAC CITY 2
Nieuwsstraat Brussel

Van 24/5 tot 25/6 Hiroshima, Nagasaki : «Historische Documenten».
PASSAGE44 GEMEENTEKREDIET
Brussel

«Kunstfotografie rond 1900» Van 6/5 tot 3/7 1983

GALERIE CONTRETYPE
Rue d'Espagne 103 Brussel
Tot 4/6 Adolphe Lacomble
FOTOGRAFIE CIRCUIT

Filmhuis Antwerpen
Lange Brilstraat 12
Juni Frank peeters «Contrasts»
C.C. Turnhout

Warandestraat 42
Juni Marc Tenret
Juli aug. Frank Peeters
C.C. Bornem

Juni Marc Beadle
Juli aug. Marc Tenret
C.C. Strombeek Bever
Gemeenteplein

Juni Michiel Hendryckx
Juli Marc Beadle
C.C. Luchtbal
Juni Ludo Geysels

Juli aug. Michiel Hendryckx

Yves Cape. «Sophie»

GALERIE XYZ
Brabantdam 110 Gent
Juni Oscar Van Alphen Amsterdam
«Het Moment Voorbij»

Juli «Made In Belgium 1983»
6 Belgische fotografen ; J.L. Deru,
Michel Vanden Eeckhoudt, Johan M.
Swinnen, Lucia Radochonska, Carl
Uytterhaegen, Carl De Keyzer

EUROPA.

GALERIE PERSPEKTIEF
Stationssingel 19b Rotterdam
Van 7/5 tot 3/6 Michelle van Kemnade en Sivio Wolf

Van 4/6 tot 30/6 Photographers from Portugal
GALERIE TON PEEK
Oudegracht 295 Utrecht

Van 29/4 tot 2/6 Boyd Webb
KIJKHUIS
Noordeinde 140 Den Haag

Van 17/5 tot 4/6 Barend Houtsmuller
Van 7/6 tot 2/7 Japanse fotografie
Van 5/7 tot 23/7 Carel Fonteyne

ESPACE CANON
Rue Saint Martin 117 Parijs
Van 26/5 tot 20/6 Rolling Stones 83
C. Beaton, B. Ducourant, c. Gassian,
J. Kelly, F. Kalifat, A. Leibovitz,
J. Massi, J.M. Perier, J.L. Rancurel
J. Sultana, D. Tarle, S. Whitaker,
A. Warhol.

NETZHAUT GALLERY
Huboldstrasse Frankfurt
Juni Ricardo Gomez-Perez

RUDOLPH KICKEN GALERIE
Albertusstrasse 1 Keulen
Tot 21/6 Paul Outerbridge

MUSÉE NICEPHORE NIEPCE
Quai des Messageries 28 Chalon sur Saône

Tot 19/6 Marc Garanger Retrospective.
CANON GALLERY
Leidsestraat Amsterdam

Juli Ricardo Gomez-Perez

GALLERIA S. FEDELE
Via Hoepli 3/5 Milaan
Tot 8/6 Augusto De Luca

GALLERIA NUOVO FOTOGRAFIA
Piazza Giustinian 14 Treviso
Tot 9/6 Augusto De Luca
FOTO GALERIE NEI LICHT

Route de Boudersberg 71 Dudelange
Van 3/6 tot 26/6 Carmen Oberst
GALEKIE JUNOD

Place St. François 8 Lausanne
Van 28/5 tot 2/7 Senji Taniuchi
FOTOGRAFIA OLTRE

Via E. Bossi 13 Chiasso
Tot 5/6 Sandro Oldrati
Van 11/6 tot 3/7 Mario Buraglio

ARLES 1983
7/7 tot 30/9 Bruce Davidson
7/7 tot 6/8 Robert Rauschenberg

1/7 tot 30/9 Fleeting Faces : Verena Van Gagern, Poul Henricksen, David Maestro, Jacques Pugin, Alix Cléo Roubaud, Bernard Xavier Vailhen.

1/7 tot 30/9 Bruno Heitz «Mises en boîtes»
2/7 tot 6/8 Albert Rudomine Portraits, nudes.

2/7 tot 6/8 Ruth Bernard retrospective
2/7 tot 6/8 Georges Glasberg Reportage
2/7 tot 6/8 Ernesto Bazan

FOTOWEDSTRIJD SYNERGIUM 83
JAPAN EUROPA TE LUIK
OKTOBER 83

«Onze maatschappij en de nieuwe industriële revolutie»
Voor het wedstrijdreglement, contact opnemen met : Synergium
83 Cultuur Avenue M. Destenay 7
4000 Luik inschrijvingskosten : 300

echte 1 dag fotoservice
 unieke occasiemarkt
 specialiteit zwart-wit
 finishing

foto
 pm

51 stationstr.
 Oudenaarde 055/316278

KADER- & LIJSTENFABRIEK
DE WINNE-BRACKE
 Zavelput 50, 9110 Sint-Amandsberg

SCHILDERIJEN
 REPRODUKTIES
 INLIJSTINGEN - MAATWERK
 ONMIDDELIJK LEVERBAAR
 - ALUMINIUM KADERS
 - Schilderijbenodigdheden

Grote voorraad kaders
 Open : 8u30-12u - 13u-18u30
 Zaterdag - zondag gesloten

Zavelput 50
 9110 Sint-Amandsberg
(091) 28 14 14

*goud - *juwelen - *briljanten - *cultuurparels - *gravuren - *glazen
 *kuismachines (elma - ultrason) - *vijlen - *burins - *kuisproducten -
 *elektrische uurwerken - *dick - *Irodevaux - *bergeon - *actuel
 *chronographen incabloc - armbanden - duikuurwerken - neha-
 lennia) - *micrometers - *ébauches incabloc - robur - sternk.euzl
 *gereedschap voor uurwerkmakers - juweliers - graveerders
 *controleapparaten - *uurwerken (digital - quartz - luvar - luvaro)

LANGE BOOMGAARDSTRAAT 5-7 9000 GENT 91 258869

**FOTOBURO
 DE KEYZER**

publiciteit
 industrie reportage

brabantdam 110 9000 gent
 tel 091/240776 btw 589669631